

FAQs THMs H2O

Un informe de l'Agència de Salut Pública de Barcelona alerta de l'excés puntual de compostos trihalometans (THMs) cancerígens a l'aigua (H₂O) de consum provinent del Llobregat i subministrada a alguns barris de la ciutat. L'empresa pública Aigües del Ter-Llobregat de l'Agència Catalana de l'Aigua i la privada Aigües de Barcelona SA s'han afanyat a menystenir l'informe i a tirar terra sobre l'assumpte. Amb la brevetat de la nota de premsa extreta de l'informe original de l'Agència de Salut i, sobretot, amb l'interès de l'ACA i AGBAR per amagar el tema, queden un munt de preguntes per respondre. Tot seguit, les preguntes i respostes més evidents (FAQs) per gentilesa de la plataforma cívica Montsalat.

Què són els trihalometans?

Els THMs són compostos orgànics derivats del metà amb tres àtoms de clor, brom o iode substituïnt àtoms d'hidrogen. El més conegut és el cloroform, amb tres àtom de clor, però n'hi ha d'altres com el bromoform o el bromodiclorometà.

Són els trihalometans cancerígens?

Sí, tots ells són reconeguts cancerígens, més encara els que contenen brom. El consum d'aigua amb nivells alts de THMs es relaciona amb el càncer de bufeta en homes.

Quin és el nivell de THMs admissible a l'aigua de consum?

El RD 140/2003 sobre criteris sanitaris de l'aigua de consum humà i que transcriu una directiva europea fixa un màxim de 150 micrograms de la suma de tots els THMs per litre d'aigua, fins a final de l'any 2008. A partir de l'1 de gener del 2009, el límit es rebaixa a 100 µg/L.

D'on procedeixen els THMs a les aigües?

Es produeixen a les plantes potabilitzadores durant el procés de clorar o oxigenar l'aigua. Tres factors influeixen la formació dels THMs: el procés en sí a la planta, el contingut de matèria orgànica i la salinitat de l'aigua tractada.

Per què THMs a les aigües captades del Llobregat i no a les del Ter?

Perquè les aigües del Llobregat tenen una salinitat o contingut de clorurs alt. Durant els darrers anys, el contingut de clorur a l'aigua del Llobregat supera sistemàticament el límit de 250 mg Cl/L establert a les aigües destinades a potabilització. Les aigües del Llobregat, a més de clorur, tenen bromur, sodi i potassi.

D'on prové la sal a l'aigua del Llobregat?

De les gegantines muntanyes de residus o runams salins que la mineria de potassa té a Súria i Sallent (Bages). L'aigua de pluja dissol la sal dels runams i salinitza greument els rierols i les aigües subterrànies de l'entorn que acaben per filtrar-se al Cardener i el Llobregat.

Per què s'ha incrementat la salinitat al Llobregat?

La salinitat al riu creix tal com creix l'acúmul de residus salins a la conca.

Són legals els runams salins de la mineria de potassa del Bages?

En opinió de Montsalat, els runams salins incompleixen totes les lleis ambientals que els són aplicables: les de mines (perquè és evident que no es restaura), les d'aigües (perquè és un fet incontestable la salinització de les aigües) i les de residus (perquè no compleixen les condicions tècniques d'abocadors). Per aquests motius, l'empresa Iberpotash està denunciada al jutjat i la Generalitat de Catalunya a la DG de Medi Ambient de la Comissió Europea.

Què fa el dpt. de Medi Ambient i Habitatge de la Generalitat per aturar els runams salins?

El dpt de MAiH, sota el govern de CiU, va concedir l'autorització per l'ampliació del runam de Súria.

Actualment, el dpt de MAiH fa mans i mànigues per concedir autorització ambiental i per permetre l'ampliació del runam del Cogulló de Sallent, sense acord previ per solucionar l'impacte ambiental del runam actual.

La plataforma Montsalat i l'enginyeria Grup Solucions van presentar l'esborrany de com impermeabilitzar els runams salins del Bages amb l'ús de tècniques de condicionament d'abocadors. Aquestes i altres tècniques s'han d'aplicar per tapar el runam abandonat de

Vilaforns (Balsareny), però no hi ha plans de restauració pel runam gegantí i en actiu creixement del Cogulló, ni tampoc pel de Súria.

L'excés de THMs afecta només l'aigua de Barcelona?

No, afecta totes les poblacions que s'abasteixen d'aigua captada del Llobregat avall de Sallent, gairebé la meitat de la població de Catalunya. Caldria revisar particularment les dades de poblacions que, com Sant Vicenç de Castellet i Olesa, s'abasteixen exclusivament d'aigua del riu o de l'aqüífer subalvi del Llobregat.

És segur pel que fa al risc d'excés de THMs el subministre d'aigua barrejada del Ter i del Llobregat?

Tampoc. Amb els valors actuals de THMs que mostra l'informe de l'Agència de Salut Pública de Barcelona per als barris on es rep l'aigua barrejada dels dos orígens, l'any 2009, quan els THMs seran tan cancerígens com ara, l'aigua es qualificaria com a no potable.

Què fan les empreses de subministrament d'aigua per millorar la qualitat?

ATLL i AGBAR instal·len grandiosos equips dessalinitzadors a les seves plantes, respectivament d'Abrera i Sant Joan Despí, que tracten aigua del Llobregat. L'ACA desdobra el col·lector de salmorres per conduir l'aigua més salada que abocaran aquestes plantes. Tot plegat és una inversió pública grandiosa i tindrà un cost energètic de funcionament importantíssim.

No seria més fàcil solucionar en origen el problema dels runams salins?

Sí, seria més fàcil, més just, més barat i tota la conca en resultaria beneficiada.

Plataforma Montsalat
novembre 2007